

НОВА
УКРАЇНЬСКА
ШКОЛА

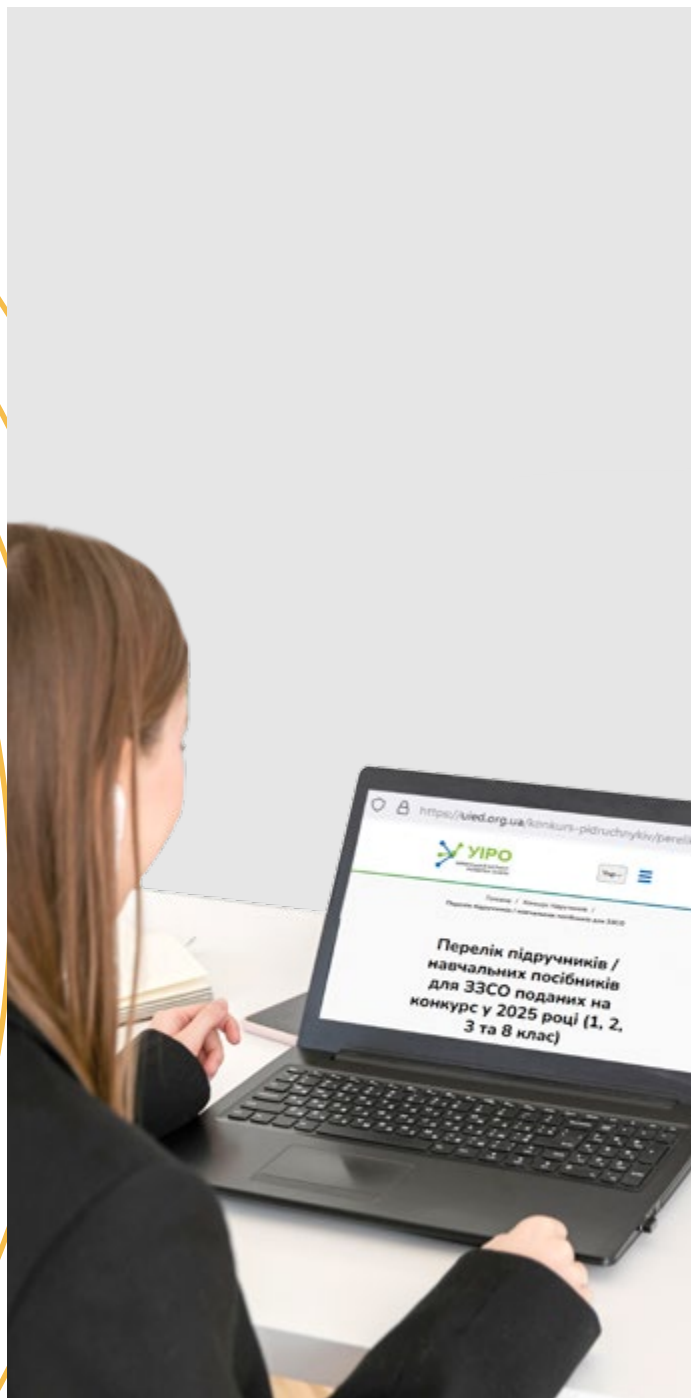

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

UIPO
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ
РОЗВИТКУ ОСВІТИ

ЩО МАЄ ЗНАТИ КОЖЕН УЧИТЕЛЬ ПРО ВИБІР ПІДРУЧНИКІВ

2024–2025

■ *Хто має право безоплатно отримувати підручники від держави?*

Держава безоплатно забезпечує підручниками здобувачів повної загальної середньої освіти, незалежно від форми навчання, і педагогічних працівників відповідних закладів освіти.

■ *Як часто школи отримують нові підручники від держави і на який строк?*

Видання підручників з окремого навчального предмета (інтегрованого курсу) здійснюється один раз на п'ять навчальних років. Строк використання підручників становить п'ять навчальних років.

■ *Хто вирішує, які підручники друкуватимуть за кошти державного бюджету?*

Видання підручників за кошти державного бюджету здійснюється за результатами щорічних конкурсних відборів, що організовує Міністерство освіти і науки України.

■ *Яка установа відповідає за проведення конкурсного відбору підручників у 2024-2025 н. р.?*

Наказами МОН від 30.09.2024 р. №№ 1388 (8 клас), 1396 (1 клас), 1397 (2 клас), 1398 (3 клас) визначено, що конкурсні відбори підручників у 2024-2025 навчальному році проводить Державна установа «Український інститут розвитку освіти» (далі — УІРО).

Конкурсний відбір підручників
проводиться на засадах
відкритості, прозорості, гласності

■ *Хто визначає, які підручники надійдуть до конкретного закладу освіти?*

Вибір підручників з кожного навчального предмета (інтегрованого курсу) здійснюють безпосередньо вчителі закладу освіти, які викладають цей предмет (інтегрований курс), після ознайомлення з електронними версіями підручників, поданих на конкурс.

■ *Де вчителі можуть ознайомитися з усіма підручниками, які беруть участь у конкурсі?*

Електронні версії підручників, які пропонуються вчителю для вибору, а також відеопрезентації авторських концепцій підручників розміщені на офіційному сайті УІРО у вільному доступі за покликанням

<https://uied.org.ua/konkurs-pidruchnykiv/perelik-pidruchnykiv-navchalnyh-posibnykiv-dlya-zzso-podanyh-na-konkurs-u-2025-roczy-1-2-3-ta-8-klas>

ВАЖЛИВІ ДАТИ ВИБОРУ ПІДРУЧНИКІВ У 2024-2025 н. р.

Етапи вибору підручників	1–2 класи	8 клас	3 клас
I. Учителі ознайомлюються з підручниками, поданими на конкурс. II. Учителі роблять вибір підручників на засіданні педагогічної ради.	з 27 лютого до 22 березня	з 13 березня до 2 квітня	з 24 березня до 12 квітня
III. Відповідальний від закладу освіти заповнює електронну форму вибору підручників і передає до органу управління освітою.	з 17 березня до 22 березня	з 27 березня до 2 квітня	з 7 квітня до 12 квітня

■ Чи має право районне управління освіти пропонувати конкретний підручник?

Будь-який вплив на вибір підручників педагогічними працівниками заборонений. Жодна особа чи установа, зокрема орган управління освітою, не має права нав'язувати вчителям вибір того чи іншого підручника.

■ Яка роль органів управління освітою у виборі підручників учителями?

Для організованого проведення вибору закладами освіти підручників органи управління освітою забезпечують ознайомлення педагогічних працівників ЗЗСО з електронними версіями підручників, які беруть участь у конкурсі, та заповнення ними спеціальної форми вибору підручників.

■ Яка роль керівника закладу освіти у виборі підручників учителями?

Керівникам ЗЗСО необхідно забезпечити проведення в закладах освіти заходів, на яких ознайомити членів педагогічного колективу з метою і завданнями щодо вибору підручників. Будь-який вплив на вибір підручників учителями, які викладатимуть відповідний предмет (інтегрований курс), заборонений.

■ Чи може керівник закладу освіти, управління освіти, обласний департамент освіти, МОН чи інша установа змінити вибір, який зробили вчителі?

Безпосередній вибір підручників здійснюють учителі закладів освіти, які викладають відповідний навчальний предмет (інтегрований курс). Будь-яка зміна вибору закладу освіти не допускається.

■ *Що робити вчителю у випадку адміністративного впливу на його / її вибір підручників?*

Кожен учитель має право повідомити про вплив або бажання третіх осіб вплинути на його / її волевиявлення щодо вибору підручників чи факт зміни волевиявлення вчителів закладу освіти, у якому він чи вона працює:

- на телефонну **«гарячу лінію»**: (044) 592-94-23
- на електронну адресу: info@uied.org.ua
- на поштову адресу ДУ «УІРО»: вул. Митрополита Василя Липківського, 36, м. Київ, 03035

■ *Чи здійснюється громадське обговорення поданих на конкурс підручників?*

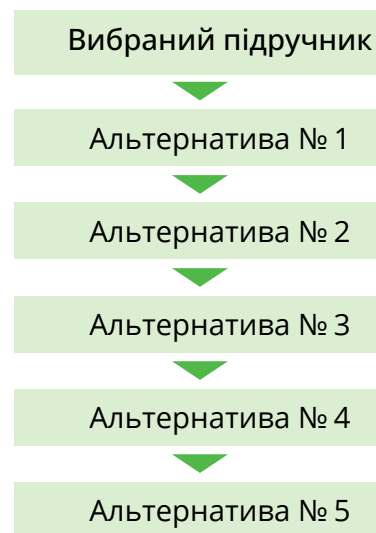
Задля покращення змісту підручників пропонується надати пропозиції та зауваження на вебплатформі дистанційного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» (далі — ВШО), де розміщені електронні версії підручників. Для того, щоб узяти участь в обговоренні підручника, потрібно зареєструватися на платформі ВШО.

■ *Як учителі ухвалюють рішення про вибір підручників для свого закладу освіти?*

Вибір підручників схвалюють на засіданні педагогічної ради закладу освіти, протокол засідання підписують члени педагогічного колективу, які здійснили вибір підручників. Протокол педагогічної ради оприлюднюється на сайті закладу освіти наступного дня після оголошення УІРО узагальнених результатів вибору підручників.

■ *Що станеться, якщо вибраний закладом освіти підручник не пройде конкурсний відбір і не буде надрукований?*

Схвалюючи вибір підручників, учителі, окрім вибору основного підручника з кожного навчального предмета (інтегрованого курсу), також складають рейтинг із 5 альтернативних підручників. У разі якщо заклад освіти обрав підручник, який не буде включено до переліку підручників, що можуть видаватися коштом державного бюджету, цей заклад освіти отримає перший підручник з переліку альтернативних. Якщо ж і цей підручник не буде друкуватися, заклад освіти отримає наступний підручник з поданого ним рейтингу.

■ *Яку кількість примірників підручників має право замовити заклад освіти?*

Кількість примірників кожного підручника має відповідати реальному вибору закладу освіти та визначається як кількість учнів у попередньому класі цього закладу освіти у 2024/2025 навчальному році. Заклад освіти здійснює вибір лише для тих підручників, які використовуватимуться в цьому ЗЗСО у 2025/2026 навчальному році.

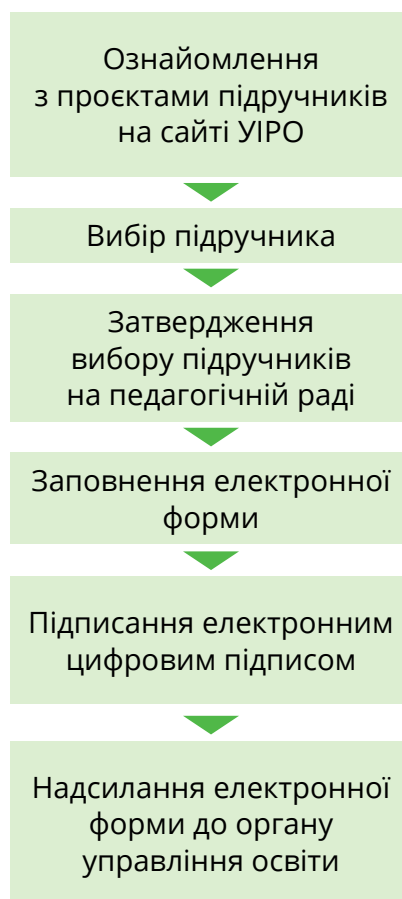
■ **Як оформити затверджений рішенням педагогічної ради вибір підручників і куди його надсилати?**

Заклади освіти у визначений строк здійснюють вибір підручників та передають результати вибору в електронній формі до органів управління освітою, яким вони підпорядковані.

Для оформлення результатів вибору підручників використовується спеціальне програмне забезпечення. Відповідальний у ЗЗСО за оформлення результатів вибору підручників заповнює електронну форму, де вказує підручники, вибрані закладом освіти, їх кількість, а також перелік з 5 альтернативних підручників.

Після заповнення форми відповідальна у ЗЗСО особа накладає електронний цифровий підпис АЦСК ПАО КБ «ПриватБанк» або АЦСК ІДД ДФС і відправляє форму з результатами вибору підручників на сторінку органу управління освітою.

Зазначені у формі підручники й кількість примірників кожного підручника має відповідати реальному вибору закладу освіти, затвердженому протоколом педагогічної ради.

■ **Що робити, якщо треба виправити помилку в поданій формі вибору підручників?**

Якщо заклад освіти припустився помилки під час оформлення результатів вибору, лист про скасування форми надсилати не потрібно. Необхідно внести відповідні корективи у програмі та повторно відправити форму вибору підручників. Варто зазначити, що після створення управлінням освіти узагальненої форми, внесення змін закладами освіти буде неможливим. У такому разі для виправлення технічної помилки необхідно направити відповідний офіційний лист до УІРО. Виправити можна лише технічну помилку, змінити зроблений вибір неможливо.

■ **Чи може заклад освіти замовити різні підручники з одного навчального предмета (інтегрованого курсу) для різних класів?**

Якщо в закладі освіти кількість класів на паралелі більше одного, то можна вибирати різні підручники для кожного класу. Проте, ураховуючи досвід попередніх років, було б краще, щоб учителі ухвалили вибір для закладу освіти однієї назви підручника з кожного навчального предмета (інтегрованого курсу).

■ **Чи можуть учителі вибрати підручники не тих авторів, за якими учні навчалися раніше?**

Порядок конкурсного відбору не обмежує вчителів у виборі підручників. Тож педагогічний колектив, керуючись принципом академічної свободи вчителя, має право змінити авторів й вибрати підручник будь-якого авторського колективу незалежно від вибору попередніх років.

■ Чи можна вибрати підручник, автори якого не є авторами модельної програми?

Кожен підручник має відповідати одній із рекомендованих МОНУ модельних навчальних програм. Авторський колектив підручника може не збігатися з колективом розробників модельної навчальної програми. Різні авторські колективи мають можливість створити підручники до однієї модельної навчальної програми.

Педагоги можуть обирати будь-який підручник з поданих на конкурсний відбір. Адже всі підручники, що беруть участь у конкурсному відборі, пройшли експертизу на відповідність зазначеній модельній навчальній програмі, отримали гриф "Рекомендовано МОН України".

■ Чи може заклад освіти змінити модельну навчальну програму і як це зробити?

Заклад освіти має право вільно вибирати модельні навчальні програми з навчальних предметів (інтегрованих курсів). Вибір (зміну) навчальної програми вчителі мають схвалити рішенням педагогічної ради.

■ Типові освітні програми для 1–4 класів

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv>

■ Модельні навчальні програми для 5–9 класів

<https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoi-ukrainskoi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

■ Чи можна замовити / вибрати підручники для використання на факультативних заняттях?

Підручники для курсів за вибором та факультативів за державний кошт не друкуються. Тому зазначення у формі вибору підручників кількісних показників з урахуванням забезпечення курсів за вибором та факультативів є порушенням.

■ Чи мають право приватні заклади освіти зробити замовлення / вибір підручників?

Форму вибору підручників заповнюють заклади загальної середньої освіти всіх форм власності, які здійснюють ліцензовану освітню діяльність на відповідному рівні.

■ Хто замовляє підручники для філій опорних закладів освіти?

Опорні ЗЗСО оформлюють вибір електронних версій оригінал-макетів підручників, зокрема й для своїх філій.

■ **Як вибирають підручники для учнів, що навчаються мовами національних меншин?**

Для класів ЗЗСО, у яких здійснюється освітня діяльність мовою національної меншини, вибирають підручники (крім мови відповідних корінних народів та національних меншин, української мови для класів з навчанням мовою національної меншини) з представлених для вибору українською мовою. На бажання учнів та їхніх батьків або осіб, які їх замінюють, можна вибирати підручники з переліку для класів з навчанням українською мовою.

■ **Як вибирають підручники для дітей з ООП?**

Спеціальні ЗЗСО для дітей з особливими освітніми потребами (окрім дітей із інтелектуальними порушеннями), що використовують підручники для ЗЗСО, вибирають підручники лише з предметів, які є в Типовій освітній програмі спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (відповідно до нозологій).

■ **Хто несе відповідальність у закладі освіти за відповідність замовлення підручників вибору, який зробили вчителі?**

Керівники закладів освіти персонально відповідальні за достовірність результатів вибору та своєчасність їх оформлення.

У разі виникнення запитань
під час вибору підручників
педагогічні працівники можуть
звернутися до «Call-центру»
за телефонами:

(044) 592 94 23

організаційно-методичні питання

(068) 279 66 45

технічні питання

■ Нормативні документи

1. [Постанова КМУ від 23 січня 2019 р. № 41](#) Про затвердження Порядку забезпечення підручниками та посібниками здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників
2. [Наказ МОН від 21.09.2021 № 1001](#) Про затвердження Порядку конкурсного відбору підручників (крім електронних) та посібників для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників
3. [Наказ МОН від 30.09.2024 № 1388](#) Про проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у 2024/2025 роках (8 клас)
4. [Наказ МОН від 30.09.2024 № 1396](#) Про проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у 2024-2025 роках (1 клас)
5. [Наказ МОН від 30.09.2024 № 1397](#) Про проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у 2024-2025 роках (2 клас)
6. [Наказ МОН від 30.09.2024 № 1398](#) Про проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у 2024/2025 роках (3 клас)
7. [Наказ МОН від 26.11.2024 № 1664](#) Про внесення змін до Переліків навчальних предметів та назв підручників, з яких оголошується конкурсний відбір підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників у 2024/2025 роках (8 та 3 класи)
8. [Наказ МОН від 17.12.2024 № 1748](#) Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1397
9. [Наказ МОН від 17.12.2024 № 1750](#) Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2024 № 1388
10. [Лист МОН № 1/3718-25 від 27.02.2025](#) Про забезпечення проведення конкурсного відбору підручників (крім електронних) для здобувачів повної загальної середньої освіти і педагогічних працівників у 2024-2025 роках (1, 2, 3 та 8 класи)
11. [Додаток до листа МОН № 1/3718-25 від 27.02.2025](#) Інструктивно-методичні матеріали для здійснення вибору закладами освіти підручників з кожної назви підручника в комплекті з проектом обкладинки для 1, 2, 3 та 8 класів закладів загальної середньої освіти